

ÜLESTÕUSMISAJA IV PÜHAPÄEV B AASTAL

(Esimene lugemine Ap4 ,8-12)

Lugemine Apostlite tegude raamatust:

Sel ajal ütles Peetrus, täis Püha Vaimu: "Rahva ülemad ja vanemad! Kui me täna peame kohtus aru andma vigasele inimesele tehtud heateost, et mis tema terveks on teinud, siis olgu teile kõigile ja kogu Iisraeli rahvale teada, et Jeesuse Kristuse nimel Naatsaretist - kelle teie risti lõite ja kelle Jumal on surnuist üles äratanud - seisab see mees teie ees tervena. Jeesus on see kivi, mille teie, hooneehitajad, olete kõlbmatuna kõrvale heitnud, kuid mis on nurgakiviks saanud. Ja kellegi teise nimes ei ole lunastust, sest taeva all pole inimesele ühtegi teist nime antud, kelle läbi võiksime õndsaks saada." See on Jumala Sõna.

(Vastulaul Ps118 , 1.8. 9.21. 22-23 26.28cd R:22)

R: Kivi, mille hooneehitajad ära põlgasid, on nurgakiviks saanud.

Tänage Issandat, sest Tema on hea, sest Tema heldus kestab igavesti. Parem on otsida pelgupaika Issanda juures kui usaldada inimest.

R:

Parem on otsida pelgupaika Issanda juures kui usaldada vürste. Ma tänan Sind, et sa oled mind kuulda võtnud ja saanud minu lunastajaks.

R:

Kivi, mille hooneehitajad ära põlgasid, on nurgakiviks saanud. Issanda käest on see tulnud ja see on meie silmis ime.

R:

Kiidetud olgu, kes tuleb Issanda nimel. Me kiidame teid Issanda kojast. Sina oled mu Jumal, Sind tahan ma tänada mu Jumal, Sind tahan ma ülistada igavesti.

R:

(Teine lugemine 1Jh3 ,1-2)

Lugemine püha apostel Johannese esimesest kirjast:

Mu armsad, vaadake, millise armastuse on Isa meile andnud, et meid hüütakse Jumala lasteks ja need me ka oleme. Kuid maailm ei tunne meid, sest maailm ei tunne teda. Mu armsad! Praegu me oleme Jumala lapsed, kuid see pole veel ilmsiks saanud, mis me tulevikus oleme. Teame vaid, et kui tema ilmub, oleme tema sarnased, ja näeme teda niisugusena nagu ta on. See on Jumala Sõna.

(Salm enne evangeeliumi Jh 10 ,14)

Halleluuja. Mina olen hea karjane, ütleb Issand, mina tunnen omasid ja minu omad tunnevad mind. Halleluuja.

(Evangeelium Jh10 ,11-18)

Lugemine püha Johannese evangeeliumist:

Sel ajal Jeesus ütles: Mina olen hea karjane. Hea karjane jätab oma elu lammaste eest. Palgaline, kes ei ole karjane ja kelle omad lambad ei ole, näeb hunti tulevat, jätab lambad maha ja põgeneb, ning hunt murrab neid ja ajab nad laiali. Palgaline põgeneb, sest ta on palgaline ega hooli lammastest. Mina olen hea karjane. Mina tunnen omasid ja minu omad tunnevad mind, nõnda nagu Isa tunneb mind ja mina tunnen Isa, ning ma annan oma elu lammaste eest. Ja mul on veel teisigi lambaid, kes ei ole sellest tarast. Neid pean ma samuti juhtima, ja nemad kuulevad minu häält. Ning siis on üks kari ja üks karjane. Sellepärast armastab Isa mind, et ma jätan oma elu, et seda jälle võtta. Keegi ei võta seda minult, vaid ma jätan oma elu vabatahtlikult. Mul on meelevald seda jätta ja meelevald seda jälle võtta. Niisuguse käsu olen ma saanud oma Isalt. See on Issanda Sõna.

Sissejuhatus

Armsad õed ja vennad, miks läheb hiir viljasalve? Sest vaesus ja nälg ajavad vargile... Niisuguse õpetliku järelduse teeb üks kirjanik 19. sajandil. Mineviku kirjamehed kaldusid tihti loomi inimestena kujutlema, ja selle juures mängis looma väljanägemine suurt rolli. Ka evangeeliumis kujutatakse Jeesust "Jumala tallena". Talleke on jah, tõepoolest, armas ja nunnu, ning lambast ei õhku agressiivsust. Ometi on ka väike hüäänikutsikas tegelikult ju sama süütu kui talleke, kuigi ta näeb nii kole välja, et ainult lihane ema suudab teda armastada.

Inimene on siiski vaid osaliselt loomaga võrreldav. Näiteks kust võiks loom üldse teada, mida inimene enda omanduseks peab? Mida mõistab hiireke sellest, et viljasalves terade kröbistamise eest teda vargaks peetakse? Kuid selles on vanadel tekstidel õigus, et hädas loobub inimene sageli looma sarnaselt oma moraalsestest põhimõtetest ja keskendub üksnes ellujäämisele. Ei tohiks siiski unustada, et inimesed ei ole loomad, inimese vastutus kaob alles koos teadvusega. Me loeme patutunnistuse...

Jutlus

Armsad vennad ja õed, meile, 21. sajandi inimestele, võib kindlasti olla solvav, kui meid lammastega võrreldakse. See pole ka päriselt selge, kuidas Jeesus ise niisuguse võrdluseni jõuab. Võibolla pärineb see idee tema jüngritelt, nii nagu Matteus oma evangeeliumis kirjutab: "Kui ta hulka inimesi nägi, hakkas tal neist kahju, sest nad olid väsinud ja kurnatud nagu lambad, kellel ei ole karjast" (Mt 9,36). Neid võrdluselemente, mida Jeesus 2000 aasta eest sai kasutada, ei olnudki ju teabkui palju. Polnud ei valgusfoori ega liiklusreegleid, arvutit ega internetti, inimesed polnud lapsest peale koolis matemaatikat ja füüsikat õppinud, ega korraldatud siis ka kliinilise psühholoogia eksperimente. Sellepärast tulid ainult need võrdlused kõne alla, mis olid võimalikult kõigile inimestele arusaadavad ja samas mitte liiga spetsiifilised. Kuigi suur osa Jeesuse jüngritest olid kalurid, kes tundsid kindlasti Genneesareti järve kalaliike ja nende püügiviise, kasutab Jeesus harva võrdlusi kaluritest, võrgust ja kaladest. Pigem räägib ta lammastest, viinamäe töolistest, kaupmeestest, majaisandaist ja sulastest.

Tänases evangeeliumis nimetab Jeesus end Heaks Karjaseks. Tegelikult pole aga karjane midagi muud kui asendus-juhtoinas. Looduses järgivad lambad kõige tugevamat oinast, kelle autoriteet põhineb pigem jõul kui tarkusel, ja milleski on inimesed vahel ka tõesti jahmatamapanevalt lammaste sarnased.

Riikide tekkimise ajastust on diktatuur olnud ühiskonnas ilmselt kõige levinum valitsemisvorm. Juba väga kauges minevikus pöördusid ohu korral kõikide silmad juhiomadustega isikute poole, kellest said suguharupealikud ja hõimujuhid, hiljem kuningad ja vürstid. Aja jooksul õppisid inimesed aru saama, et ükski inimene ei ole nii tark, et üksinda suuri rahvahulki hästi juhtida. Nii tekkis võimude lahususe printsiip - riigikord, mida meie tunneme demokraatia nime all.

Paraku võimaldab see ühiskonna vabade valimiste teel valitud juhtimisstruktuur isikliku vastutuse hajutamist suurematele inimrühmadele ja nõuab teatud kriitilise massi poliitiliselt aktiivsete ja vastutustundlike inimeste olemasolu, et ühiskond püsiks tasakaalus. Kui see tasakaal lööb kõikuma, kui parteid mõtlevad ainult enda huvidele, kui ametiühingute liidrid on tööandjate poolt ära ostetud või muudavad ettevõtteid ohrate streikide läbi kahjumlikeks, siis hakatakse taas unistama "kõvast käest", ühest jumalasarjast isiksusest, keda usutakse kõigi probleemide lahendajana, kes hoiab oma rahvast nagu karjane - juhatab oma lambad haljastele aasadele.

Nagu ajalugu on näidanud: head karjast kahjuks niimoodi ei leia. Kui lammastele võib juhtoinale toetuv karjakorraldus veel kuidagi sobida, siis inimeste seas viib juhi kriitikameeleta järgimine ikka sõdade ja muude kataklüsmideni.

Armsad õed ja vennad, küllap on arusaadav, miks esitab evangeelium Jeesust hea karjasena. Hea karjane võtab juhtimise üle seal, kus lambad end ise aidata ei suuda. Pole juhuslik, et suur osa Jeesuse õpetusi on sisuliselt reeglid, mida järgides saab inimene oma eluga hakkama nii, et ise kedagi ei kahjusta. Jumala abi tuleb pigem siis, kui inimene seisab ülesannete ees, mis käib loodud olendile üle jõu ja mõistuse. Sest Jumal ei võta ära meie iseseisvust ja vastutust, kuid ta ei võta ära ka saavutusrõõmu, et me saaksime ise luua midagi mõistlikku ja ilusat, et me oleksime valmis taastulevale Jeesusele aru andma: "Issand, sina andsid mulle viis talenti - vaata, siin on teist viis talenti, mida ma olen nendega juurde teeninud!" (Mt 25, 20). Aamen.